

TÁRSASÁGI HÍREK

Beszámoló az ORSA/TIMS 1994. október 23. és 26. között tartott detroiti országos konferenciájáról

Az Operations Research Society of America (ORSA) és a The Institute of Management Sciences (TIMS) 35. együttes országos konferenciáját 1994. október 23. és 26. között Detroitban tartották, *Global Manufacturing in the 21th Century* (Globális gyártásszervezés a 21. században) címmel. Mivel ebben az időszakban Fulbright-ösztöndíjasként éppen az USA-ban tartózkodtam, a University of New Hampshire Business School-jának Decision Sciences tanszéke nagyvonalú támogatásával el tudtam jutni erre az érdekesnek ígérkező konferenciára. Ez az esemény annyiból is különleges volt, hogy a két szervezet utoljára tartott együttes konferenciát, mivel az elmúlt konferenciákon mindkét szervezet tagsága egyöntetűen támogatta vezetőségének azt a javaslatát, hogy a két különálló társaság 1995. január 1-jétől egyesüljön.

Az olvasók többsége nyilván ismeri a különböző társaságok monstre konferenciáit, sőt, valószínűleg néhányan részt vettek már ORSA/TIMS országos konferencián is. Ezek az olvasók nem lepődnek meg azt hallva, hogy Detroitban több mint 1900 résztvevő gyűlt össze, a szekciókat 30 szakmai témakörhöz rendelték hozzá, s a körülbelül 450 szekcióban mintegy 2000 előadás hangzott el. Természetesen ez azt jelenti, hogy jómagam csak az előadások egy kicsiny töredékét hallgathattam meg, s itt most nem annyira egy szakmai beszámolót szeretnék adni erről az eseményről, hanem inkább benyomásaimat rögzíteni, s néhány, a konferencia kapcsán felvetődött gondolatomat megosztani a hazai operációkutató társadalommal.

A konferencia alcímei duplán hangsúlyozták a címben már amúgy is megjelenő gyakorlati irányultságot. Az egyik a főcímet egészítette ki: „Special Emphasis on Industrial Applications” (Külön hangsúlyt helyezve az ágazati alkalmazásokra), míg a másik alcím úgy szólt, hogy „Building Bridges Between Theoreticians, Practitioners and Managers” (Hídépítés az elméleti, a gyakorlati szakemberek és a vállalatvezetők között).

A konferenciát egynapos szakmai rendezvények előzték meg. Az érdeklődő szakmabeliek, de elsősorban inkább a gyakorlati szakemberek nyerhettek bepillantást egy-egy terület modern elméleti és módszertani eszköztárába. A hasonló jellegű előadások a későbbiekben is folytatódtak – természetesen külön regisztrációval, külön díjfizetéssel – „Global Executive Forum” címmel.

Az egynapos workshopok között szerepeltek például az alábbiak:

– Spreadsheet Decision Modeling with DPL. (A DPL egy hatékony döntéstámogató software, egyik legszebben kidolgozott része a döntési fák elemzését támogató modul.)

– Teaching the Art of Mathematical Modeling. (A kurzus célja elsősorban az volt, hogy a Management Science-t és az ehhez közeli területeket oktató egyetemi oktatókat naprakész metodológiai eszközökkel és anyagokkal lássa el.)

– Decision and Risk Analysis: The Unifying Vision. (Ez a workshop nem módszertani jellegű volt – nem is tartalmazott software-bemutatót, pedig a konferencián elég sok kockázatelemző számítógépes programot mutattak be egyébként –, hanem a kockázati elemeknek a nagyvállalatok döntési mechanizmusába való beépítéséről szolt, menedzserek számára.)

A konferencia mintegy kétezer előadását markáns témák köré szervezték, megtűzdelve plenáris előadásokkal és panelvitákkal. Az volt a benyomásom, hogy a legnagyobb szakmai értékűek ez utóbbiak voltak. A plenáris üléseken egy-egy témakör neves, felkért előadója igyekezett valóban releváns kérdéseket felvetni egy-egy előadásában, a panelvitákon pedig felkészült előadók és a témában jártas, érdeklődő közönség találkozott. Itt is a gyakorlattal való kapcsolat dominált. Az előadók között szerepelt például a Ford Motor Company elnökhelyettese, illetve a General Motors Corporation észak-amerikai termelésirányítási központjának vezetője. Természetesen nem véletlen, hogy Detroitban, az amerikai autógyártás hagyományos fellegvárában ezek a nagy cégek magas szinten képviseltették magukat.

A konferencia nyitófogadását a Dearborn-i Henry Ford múzeumban rendezték. A hatalmas kiállítási csarnokban szinte elveszett a megjelent 1500–1600 ember. A szakmai és baráti beszélgetések közben végig lehetett sétálni a régi autómódellek és új autócsodák között, megszemlélni a fejlesztés állomásait, bemutatták a forgalomból már kivont elnöki autókat, s akit nem csak az autók érdekeltek, megtekinthette a közlekedés amerikai történetét idéző kiállításrészeket is a kerékpártól a repülőgépekig.

A szakmai szekciók a hagyományos tárgykörökön túlmenően (a 450 szekciócím között megtalálható volt például az Applied Statistics, Operations Management, Decision Analysis, Logistics, Artificial Intelligence, Manufacturing Planning, Scheduling and Design, Dynamic Programming, Stochastic Process Applications, New Network Algorithms, Methods for Integer Programming) rengeteg specifikus témát dolgoztak fel, például: Service Systems, Managing Quality, Robotics and Process Control, Airline Operations, Ergonomics, Performance Analysis of Telecommunication Systems, Coordination of Operations and Marketing, Workforce Management, Productivity Analysis vagy Energy and Pollution.

Számomra impozáns módon az előadások nagy tömege valós alkalmazásokat igyekezett bemutatni és továbbfejleszteni. Természetesen az általam látott és elolvasott esetek igen egyenlőtlen színvonalat képviseltek. Volt közöttük viszont jónéhány, amely szemmel láthatólag egy-egy vállalat és egyetem hosszú távú együttes munkájára épült. Az előadók sok sikeres konzultációs tevékenységről adtak számot. Többekkel beszélgetve úgy tűnt számomra, hogy az Egyesült Államokban újra egy olyan szakasz következik, ahol a vállalatok – főleg a nagyobbak és a bonyolultabb management-struktúrával rendelkezők – szívesen használnak fel döntéstámogató szakembereket és modelleket. A hihetetlenül magas szintre érkezett számítástechnikai háttér nagyon jó alapot ad arra, hogy az egyetemi konzultáns és a vállalati szakember a lényeggel, a döntési problémával foglalkozzon; az adatok beszerzése, szármossága, a modell esetleges bonyolultsága nem okoz gondot, az idő- és költségtényező nem a technikában, hanem az élönmunkában jelentkezik.

Bár én igyekeztem kételkedni ebben, többen állították, s ez egyetemi környezetemben is megfigyelhető volt, hogy például a decision analysis eszközök a tanteremből kezdenek bevonulni a vállalati gyakorlatba. A menedzserek asztalán a számítógép nem dísz, az újabb generációk, s az elmúlt évtized MBA-nemzedéke használja is a számítógép kínálta módszereket – ha nem is feltétlenül a legbonyolultabbakat. Feltűnő volt számomra, hogy milyen sok önálló konzultációs cég képes megélni ezen a területen; elmondásuk szerint egyre jobban.

Ebből a konferenciából, vagy egyéb, valószínűleg korlátozott tapasztalataimból persze nem akarok általánosítani. Az a benyomásom azonban, hogy újra változik a világ ezen a területen, s mi újra le vagyunk maradva. Nem módszertanilag, s nem a kiművelt egyetemi emberfőkben; mi továbbra is hűségesen igyekszünk követni a nagyvilág trendjeit. Ahol az igazi elmaradás van, az a vállalati szféra, s csak reménykedni tudok abban, hogy a nyugati cégek megjelenése, a piactudományi szemlélet elterjedése magával fogja hozni azt az igényt is, amelynek kielégítéséről szólt az amerikai előadások többsége.

A konferencia fő tevékenysége, a szakmai tapasztalatcsere mellett egyéb rendezvények is zajlottak. A helyszín és a résztvevők köre alkalmat kínált a nagy szakmai konferenciákon szokásos állásbörzére és interjúk lefolytatására. Az európai és amerikai közgazdasági könyvkiadók zöme kiállította legújabb könyveit, bemutatta katalógusait, és lehetőség volt leszállított áru könyvek vásárlására vagy kedvezményes folyóirat-előfizetésre is. A konferencia időtartama alatt működő kiállításon mintegy 20–25 software-előállító cég is megjelent. Többféle, Windows alatt működő döntéstámogató rendszert, új grafikus programokat lehetett látni, s igen érdekes volt, hogy egyes területek mennyire divatosak, például négy különböző kockázatelemző programot kínáltak, s gyártásszervező programból is bemutatnak legalább ötfélet (ezek közül néhány

specializált volt, pl. az autóiparra).

A konferencia ideje alatt tartották üléseiket egyes szakmai csoportok, s a két nagy szervezet, a TIMS és az ORSA közgyűlésére is sor került. Végre valami, amiben otthonosan érezhettük magunkat: a gyűlések itt sem vonzóttak túlságosan sok résztvevőt. A beszámolókra, a választásokra a tagok csekély töredéke volt kíváncsi, de a legitimáció miatt természetesen ezeknek az üléseknek megfelelő formában le kellett bonyolódniuk.

A két szervezet összeolvadása már eldöntött kérdés volt. A szakmai indokok mellett – nagyfokú párhuzamosság volt található a két szervezet működésében, célkitűzéseiben, akárhogy igyekeztek is megkülönböztetni magukat – nagy szerepet játszott a döntésben a két adminisztráció megszüntetésének igénye is. Miért tartunk fenn és fizessünk két apparátust, akik szinte ugyanazt a kört célozzák meg, s nagyon hasonló tevékenységet végeznek? – kérdezték.

A kis magyar résztvevői kört Vastag Gyula, az észak-karolinai egyetem mellett Chapel Hill-en működő Kennan Institute főmunkatársa, Vörös József, a JPTE Közgazdasági Kar Gazdasági Matematika Tanszékéről és jómagam alkottuk. A fenti témáról beszélgetve, bennünk is felmerült a gondolat: vajon nem kellene-e felülvizsgálunk azt az 1990 körül kialakult – elsősorban pénzügyileg hasznos, de talán a kollégák elképzeléseit is akkor jól tükröző – helyzetet, ami az operációkutatási szakmai szervezetek sokaságában jelentkezik? A nemzetközi tevékenység, a folyóiratok megjelentetése és fenntartása, a konferenciaszervezések egyszerűsítéséhez vezethetne egyetlen országos társaság léte, amelyen belül természetesen mód nyílna kisebb szakmai szervezetek önálló életére, műhelyviták szervezésére is.

Visszatérve a detroiti konferenciáról szóló beszámolóra, érdemes megjegyezni, hogy a fentebb vázolt programok, tevékenységek hihetetlenül szervezetten, gördülékenyen zajlottak le. A több mint százoldalas programfüzet az áttekinthető tervezésnek és a számítógépes szerkesztésnek köszönhetően, mindent könnyen kikereshetően tartalmazott. Természetesen detroiti tartózkodásunkat néhány szabadidős program is tarkította, s főszerkesztő kollégámmal együtt elmondhatjuk: mindenképpen kellemes szakmai és kulturális élményt jelentett számunkra a részvétel.

Temesi József